

SSI MONITORIZĂZĂ PARTIDELE POLITICE: SINTEZA INFORMATIVĂ 31 IANUARIE 1939. DIN CERCURILE NAȚIONAL – ȚĂRĂNISTE

*Conf. univ. dr. Marian Zidaru**

La 20 de ani de la Marea Unire, în România, regele obținuse treptat controlul mecanismelor puterii. Partidele democratice, PNL și PNT, erau slăbite. Folosindu-se și de amenințarea URSS, Mișcarea Legionară capitaliza nemulțumirile populației din varii domenii. Votul universal, inaugurat de Constituția din 1923, adusese la urne un electorat fără experiență, pradă ușoară discursurilor populiste. Dar nu legionarii, ci regele și erorile tactice ale liderilor democrați au distrus sistemul pluralist al țării.

La alegerile din 1937, Mișcarea Legionară, sub numele de Partidul Totul pentru Țară, a câștigat 15% din sufragii. Împreună, PNL și PNT, obținuseră circa 56% din voturi. Dar nu ele au format guvernul. Carol al II-lea nu s-a adresat nici liberalului Gheorghe Tătărăscu¹, nici țărănistului Iuliu Maniu². Regele l-a desemnat premier pe Octavian Goga³, șeful Partidului

*Asociația Geopolitică Casa Mării Negre, Constanța.

¹**Gheorghe Tătărăscu** (născut la 21 decembrie 1886, Poiana, Gorj - decedat la 28 martie 1957, București) a fost prim-ministru al României în perioada 1934-1937 și în perioada 1939-1940. Gheorghe Tătărăscu a deținut și alte portofolii ministeriale. Numele lui s-a ortografiat și **Tătărescu** în epocă. Este absolvent al Liceului „Carol I” din Craiova. A fost ambasador la Paris din 1938 și până la 1 septembrie 1939, când a fost chemat în țară. S-a căsătorit cu Arethia Tătărescu în 1906, președinta Asociației Femeilor din Gorj, implicată în ridicarea monumentelor lui Constantin Brâncuși la Târgu-Jiu. Moartea sa a survenit pe 18 martie 1957, la Spitalul Panduri.

²**Iuliu Maniu** (n. 8 ianuarie 1873, Șimleul Silvaniei, județul Sălaj - d. 5 februarie 1953, Sighet), jurist, unul dintre cei mai prestigioși oameni politici din istoria României, membru de onoare al Academiei Române din 7 iunie 1919.

S-a implicat activ în realizarea Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, iar din funcția de președinte al Consiliului Dirigent a reușit integrarea rapidă a administrației din Transilvania în cea a României reîntregite. A dus o luptă neîncetată împotriva asupririi austro-ungare asupra Ardealului românesc, împotriva dominației lui Ionel Brătianu în viața politică și împotriva sovietizării țării de către autoritățile comuniste. Deși, la început, din ambiție politică, s-a numărat printre susținătorii principelui Carol și a revenirii acestuia pe tron, când noul rege a manifestat tendințe autoritare împotriva principiilor democratice, nu a ezitat să se angajeze într-o nouă luptă de opoziție. Adversari de idei, Maniu nu a ezitat să îi ia apărarea marelui Ion Antonescu în fața completului de judecată, motiv pentru care se insinua că i-ar fi sprijinit politica dictatorială. La acestea, Iuliu Maniu a dat o replică memorabilă: „*Oamenii politici sunt adversari, iar nu canibali*”.

³**Octavian Goga** (n. 21 martie 1881, Rășinari, d. 7 mai 1938, Ciucea), poet, publicist, academician și politician român, prim-ministru al României în perioada 29 decembrie 1937 - 10 februarie 1938. A fost membru corespondent al Academiei Române din data de 29

Național-Creștin, un nou partid de extremă dreaptă, care obținuse numai 10% din voturi.

O alianță între liberali și țărăniști era exclusă: în campania electorală, Iuliu Maniu semnase un pact de neagresiune cu Mișcarea Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu. Pactul de neagresiune electorală din noiembrie 1937, practic a lichidat șansele democrației românești. Electoratul românesc a fost disipat. Cu Octavian Goga premier pro-german și Armand Călinescu, ministru de interne pro-francez, Carol al II-lea își asigurase ultimul cuvânt și deci, decizia, în toate problemele majore.

Situația era dificilă. Europa era în fierbere. Fiecare gest de la București cântărea mult în raporturile dintre influența anglo-franceză și a Germaniei naziste în regiune. Regele, care nu era antisemit, ci pro-occidental, știa că Hitler sprijină organizația lui Corneliu Zelea Codreanu. Amâna cât putea Berlinul, ca să mențină România în sfera de influență a democrațiilor occidentale. Printre altele, problema era că el însuși slăbise sistematic PNL și PNȚ, așa încât liderii acestora depindeau într-o formă sau alta de el. Dar, odată cu alipirea Austriei la Germania nazistă și criza sudetă, temporizarea nu mai funcționa. Miza era ce tabără controlează petrolul de pe Valea Prahovei⁴.

La 18 ianuarie 1938 au fost anunțate noi alegeri parlamentare, care ar fi trebuit să se desfășoare la începutul lunii martie 1938. Nemulțumirile unor cercuri interne și externe față de programul guvernamental de dreapta, intenția de apropiere în politica externă față de Italia și Germania, precum și cartelul electoral încheiat de Octavian Goga cu mișcarea legionară, au condus la hotărârea regelui de a trece la schimbarea regimului. Se pare că guvernele de la Londra și Paris au cerut expres înlăturarea cabinetului Goga – Cuza și numirea guvernului „de instituire a dictaturii”. Prin urmare, la 10 februarie 1938, regele și-a exprimat față de primul-ministru dorința de constituire a unui guvern de uniune națională, iar Octavian Goga a prezentat demisia cabinetului. În aceeași noapte, 10/11 februarie 1938, a fost alcătuit un guvern sub președinția patriarhului Miron Cristea. Primele măsuri au fost numirea de prefecți militari, decretarea stării de asediu și instituirea cenzurii la nivel național și anularea alegerilor din martie 1938, ceea ce a încheiat perioada monarhiei constituționale și a inaugurat regimul personal al regelui Carol al II-lea⁵.

mai1914și membru titular din 4 iunie1919. A fost vicepreședinte al Academiei Române în perioada 1 iunie1929 - 30 mai1932.

⁴Cum a instaurat Regele Carol al II-lea dictatura în România<https://www.digi24.ro/special/campanii-digi24/centenar-100-de-ani-de-viitor/cum-a-instaurat-regele-carol-al-ii-lea-dictatura-in-romania-926302>

⁵Alin Spînu, [https://gmr.mapn.ro/app/webroot/fileslib/upload/files/arhiva%20GMR/2019%](https://gmr.mapn.ro/app/webroot/fileslib/upload/files/arhiva%20GMR/2019%20)

La data de 10 februarie 1938, regele Carol al II-lea demite guvernul condus de Octavian Goga și instaurează în România un regim de dictatură regală, ce va dura până la abdicarea sa din septembrie 1940. După demiterea cabinetului Goga, peste numai o zi, la data de 11 februarie 1938, are loc instalarea noului guvern condus de patriarhul Miron Cristea, ocazie cu care Constituția din 1923 va fi abrogată și înlocuită cu una nouă. Prin această nouă Constituție, monarhia își va asigura o poziție dominantă în sistemul politic al țării, toate puterile fiind concentrate în mâna regelui, parlamentul având acum doar rolul de instituție legislativă auxiliară, deputații și senatorii nemaiavând drept de inițiative legislative decât pentru legile de „interes general”, dar și acestea puteau fi respinse prin veto-ul regelui⁶. Sistemul pluralist al României nu mai exista.

Urmează apoi Proclamația din 20 februarie 1938 a regelui Carol al II-lea, însoțită de decretul-lege relativ la plebiscitul pentru Constituție în care „poporul român este chemat, în ziua de 24 februarie 1938, să se pronunțe asupra primirii Constituțiunii ce am decretat astăzi”, fapt considerat în istoriografie ca fiind sfârșitul regimului parlamentar în România⁷.

Vicepremierul, fostul țărănist, Armand Călinescu în 1938, a intrat în conflict deschis cu legionarii: a interzis publicații extremiste și a arestat intelectuali apropiați Mișcării, precum Nae Ionescu sau Mircea Eliade⁸.

Însuși Corneliu Zelea Codreanu⁹, „Căpitanul” Mișcării Legionare, a fost închis la Jilava, pentru înaltă trădare. În noiembrie 1938, marcat de

20gmr/Conferinta%20GMR%202019/GMR_CONF%20ro_Spanu.pdf

⁶**Mihaela Voicea**, *Instaurarea dictaturii regelui Carol al II-lea* http://www.histmuseumph.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=4646:instaurarea-dictaturii-regelui-carol-al-ii-lea&catid=39:stiri.

⁷Elenuța Mărioara Vânătoru, *Aspecte privind dictatura regală din România (1938-1940) Manifestate în județul Hunedoara*, <http://www.anuarulsargetia.ro/aspecte-privind-dictatura-regala-din-romania-1938-1940-manifestate-in-judetul-hunedoara>.

⁸**Mircea Eliade** (n. 28 februarie/13 martie 1907, București, România – d. 22 aprilie 1986, Chicago, Illinois, SUA) a fost istoric al religiilor, scriitor de ficțiune, filozof și profesor de origine română la Universitatea din Chicago, din 1957, titular al catedrei de istoria religiilor Sewall L. Avery din 1962, naturalizat cetățean american în 1966, onorat cu titlul de *Distinguished Service Professor*. Autor a 30 de volume științifice, opere literare și eseuri filozofice traduse în 18 limbi și a circa 1200 de articole și recenzii cu o tematică variată. Opera completă a lui Mircea Eliade ar ocupa peste 80 de volume, fără a lua în calcul jurnalele sale intime și manuscrisele inedite. Este membru post-mortem al Academiei Române (din 1990)

⁹**Corneliu Zelea Codreanu** (nume la naștere *Corneliu Zelinski*; n. 13 septembrie 1899, Huși, Vaslui, România – d. 30 noiembrie 1938, Tâncăbești, Snagov, Ilfov, România), a fost un politician român de extremă-dreaptă, anticomunist și antisemit, fondatorul și liderul organizației de extremă-dreaptă Garda de Fier (cunoscută și sub denumirea de Legiunea

pasivitatea anglo-franceză, Carol al II-lea se întâlnește cu Hitler. În cursul întrevederii, Hitler a cerut eliberarea legionarilor și a sugerat un guvern Codreanu. La întoarcere, regele a ordonat eliminarea lui Zelea Codreanu. Devenea astfel singurul interlocutor al Berlinului în România.

Luând act de instituirea regimului autoritar, Iuliu Maniu a ținut să precizeze că partidele „nu sunt un produs artificial al vieții omenești, ci stadiul unei evoluții naționale, economice și sociale. Ele nu sunt create prin legi, și prin urmare, nu pot fi desființate prin lege” Așadar, din acest moment, activitatea PNT s-a desfășurat în limite restrânse, pentru a nu fi supus la represiuni.

În perioada următoare, prin eforturile lui Iuliu Maniu și ale lui Constantin I. C. Brătianu¹⁰ raporturile dintre PNT și PNL s-au ameliorat constant în lupta împotriva regimului autoritar instaurat de șeful statului. Față de toate actele nedemocratice ale regimului carlist, Maniu a desfășurat o campanie vehementă.

În momentul procesului din mai 1938 împotriva lui Corneliu Zelea Codreanu, căpitanul Mișcării Legionare, fruntașul național-țărănist i-a luat apărarea, iar când acesta a fost asasinat în noaptea de 29/30 noiembrie, Maniu a cerut „pedepsirea guvernului asasin”. Decretul din 16 decembrie 1938 de înființare a Frontului Renașterii Naționale l-a apreciat ca fiind

Arhanghelul Mihail sau Mișcarea Legionară), din România interbelică. Codreanu, căruia legionarii i-au atribuit titlul *Căpitanul*, a avut controlul absolut al organizației. Din 1919, Codreanu era membru al Gărzii Conștiinței Naționale, iar în 1923, împreună cu Alexandru C. Cuza, a fondat Liga Apărării Naționale Creștine (L.A.N.C.), pe care a părăsit-o doi ani mai târziu, din cauza diferențelor ideologice. În 1927 și-a înființat propria mișcare, Legiunea Arhanghelul Mihail. În 1938, a fost asasinat, alături de alți 13 legionari (Nicadorii și Decemvirii), în timpul detenției, la ordinul regelui Carol al II-lea.

¹⁰**Constantin I. C. Brătianu** (n. 13 ianuarie 1866, Florica, Ștefănești, Argeș, România – d. 1951, Sighetu Marmatei, Maramureș) a fost un om politic liberal, fiu al lui Ion C. Brătianu și frate mai mic al lui Ionel Brătianu. De profesie inginer, Dinu Brătianu a deținut funcțiile de deputat și ministru, devenind în ultima parte a vieții sale președinte al Partidului Național Liberal. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Dinu Brătianu a trimis alături de Iuliu Maniu memorii lui Ion Antonescu, condamnând trecerea României dincolo de frontierele sale interbelice, în cadrul războiului împotriva Uniunii Sovietice. A luat parte la negocierile regelui Mihai cu partidele politice pentru răsturnarea lui Ion Antonescu, fiind numit la 23 august 1944 ministru fără portofoliu în guvernul Constantin Sănătescu, alături de Maniu (PNT), C. Titel Petrescu (PSD) și L. Pătrășcanu (PCR). În cursul anilor 1944-1947, Partidul Național Liberal condus de el a fost după Partidul Național Țărănist principala forță democratică opusă sovietizării țării de către PCR. Aflat în arest la domiciliu de câțiva ani, Constantin Brătianu fost arestat în noaptea dintre 5/6 mai 1950 și transportat la Sighet, murind la scurt timp.

neconstituțional și a făcut cunoscut că național-țărăniștii care au aderat la acest partid unic și totalitar erau considerați „trădători” ai idealurilor democratice și ca atare excluși din partidul al cărui președinte era.

Legea electorală din 9 mai 1939 a fost ultima măsură aplicată de Carol pentru creșterea puterii regale. Conform acesteia, Iuliu Maniu a devenit senator de drept, dar a refuzat să-și exercite mandatul, „spre a nu colabora nici măcar în calitate de opoziție cu un regim care pentru noi era absolut evident că va aduce țara la dezastru extern și intern sigur.”¹¹.

Față de asasinarea lui Armand Călinescu din 21 septembrie 1939, nu a luat atitudine, dar când a aflat de cruntele represii ale autorităților a adresat regelui un memoriu prin care „cere sancționarea celor vinovați. În decembrie 1938, ia ființă primul partid unic din România - Frontul Renașterii Naționale.

Regele încerca astfel să obțină sprijin de masă pentru propria dictatură și să combată Mișcarea Legionară. Cine voia să facă politică, trebuia să fie parte a Frontului. Deciziile se luau exclusiv la vârf. Membrii de rând nu aveau drept de vot. În ciuda sprijinului masiv al statului, Frontul Renașterii Naționale, un amalgam de sloganuri patriotice fără o direcție clară, s-a dovedit un eșec.

Legionarii și-au păstrat ascendentul¹². Constituția (1938), crearea consiliului de coroană, noua împărțire administrativă a României, crearea F.R.N. „ca unica organizație politică în stat și singura care avea dreptul de a fixa și depune candidaturi în alegeri” și în care aparatul de partid era numit pe scară ierarhică, iar membrii săi purtau, obligatoriu, uniformă, transformarea F.R.N. în Partidul Națiunii, considerat drept „partid unic, totalitar” etc., toate acestea oferă imaginea evoluției regimului carlist de la o guvernare personală la una care sfârșește prin a avea, în 1940, un caracter totalitar. Din acest motiv, metodele folosite de Carol al II-lea au imprimat regimului politic aspectul unei dictaturi regale¹³.

După adoptarea Constituției, ca măsură de prevedere, regimul autoritar carlist a reintrodus pedeapsa cu moartea, îndeosebi pentru infracțiunile contra siguranței Statului, o altă măsură coercitivă extremă pentru suprimarea activității Mișcării Legionare. Celelalte partide au încercat

¹¹http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Iuliu_Maniu.

¹²*Cum a instaurat Regele Carol al II-lea dictatura în România*, <https://www.digi24.ro/special/campanii-digi24/centenar-100-de-ani-de-viitor/cum-a-instaurat-regele-carol-al-ii-lea-dictatura-in-romania-926302>.

¹³<http://www.anuarulsargetia.ro/aspecte-privind-dictatura-regala-din-romania-1938-1940-manifestate-in-judetul-hunedoara>.

să activeze într-o semi-clandestinitate tolerată de rege, însă oficial, partidele fuseseră desființate. O bună parte din membrii de vază ai acestor partide a „dat” regelui o mână de ajutor pentru întărirea noului regim, fie în formula consilieri regali, fie prin acceptarea lor în cercurile Palatului. Drepturile șilibertățilecetățenești au subzistat în noua Constituție în forma agreată de rege, o situație ce nu semăna cu vechile prevederi¹⁴.

La 30 martie au fost desființate prin decret-lege toate partidele, iar la 15 aprilie au fost închise sediile acestora, ca urmare a dizolvării lor. Pentru PNT, momentul a constituit, de fapt, cea de-a patra trecere în clandestinitate ca partid, dacă se iau în considerare și cele suferite anterior de PNR.

Iuliu Maniu nu a recunoscut legalitatea dizolvării și a continuat activitatea de partid, dar a îngăduit membrilor săi să depună jurământul - impus de lege - pentru a nu-și pierde slujbele.

Pe de altă parte, a exclus din partid pe toți cei care au acceptat participarea la guvern: Mihail Ralea, Grigore Gafencu¹⁵, Mihail Ghelmegeanu, Nicolae Ottescu¹⁶, Petre Andrei, Victor Jinga, Mihai Șerban¹⁷. Ca reacție la abuzurile dictaturii, pozițiile PNT și ale PNL (Dinu Brătianu) s-au apropiat. Au fost întreprinse demersuri comune în favoarea revenirii la o guvernare constituțională. În context, mai mulți fruntași

¹⁴<https://ziarulunirea.ro/20-februarie-a-fost-decretata-constitutia-regelui-carol-al-ii-lea-inceputul-drumului-catre-dictatura-regala-reintroducerea-pedeapsei-cu-moartea-printre-masuri-pentru-siguranta-statului-614127/>

¹⁵**Grigore Gafencu** (n. 30 ianuarie1892, Bârlad, Tutova, România – d. 30 ianuarie1957, Paris, Franța) a fost un om politic, diplomat și ziarist român. Grigore Gafencu a fost membru în „Comitetul Național Român” încă de la formarea lui, în 1949, în fruntea grupului personalităților din afara partidelor politice, și l-a părăsit la începutul anului 1952, cu ocazia primei crize a Comitetului. A fost unul din fondatorii „Ligii Românilor Liberi”. S-a stins din viață la 30 ianuarie1957, în locuința sa din Paris.

¹⁶**Nicolae Ottescu** (n. 1 mai1885, Galați – d. 11 februarie1950, București) a fost un prozator și dramaturg român, ministru al Afacerilor Interne între 28 septembrie 1939 și 23 noiembrie 1939.

¹⁷**Mihai Șerban** sau **Mihai Adrian Șerban** (n. 3 septembrie1887, Seghedin, Ungaria – d. 30 aprilie1947, Cluj, România) a fost un om politic român, agronom, profesor universitar. Delegat la Conferința de Pace de la Paris (1919) pentru chestiuni economice. După Unirea Transilvaniei cu România, a fost numit, în august 1919, Director al Academiei de Agricultură din Cluj, unde a deținut funcțiile de rector și decan. A fost subsecretar de stat la Ministerul Agriculturii în 1932 și între 1938-1940, dar și subsecretar de stat pentru minorități, a fost președinte al Senatului învățământului superior agronomic din România, vicepreședinte al Comisiunii internaționale permanente a învățământului agricol. Membru marcant al Partidului Național Țărănesc și un apropiat al lui Iuliu Maniu. În 1928 a fost ales deputat, iar un an mai târziu, în 1929, a organizat Grupul parlamentar de agricultură.

național-țărăniști au fost trimiși în lagăr: Virgil Madgearu¹⁸, Corneliu Coposu¹⁹, Aurel Leucuția²⁰, Ilie Lazăr²¹, Ghiță Popp²² și alții.

¹⁸**Virgil Madgearu** (nume complet: *Virgil Traian N. Madgearu*; n. 14 decembrie 1887, Galați – d. 27 noiembrie 1940, pădurea Snagov) a fost un economist român, sociolog, și politician de stânga, membru proeminent și principal teoretician al Partidului Țărănesc și al succesorului său, Partidul Național Țărănesc (PNȚ). A avut o importantă activitate ca eseist și jurnalist și s-a aflat pentru o lungă perioadă de timp în conducerea editorială a influentei reviste *Viața Românească*. A fost teoreticianul care a fundamentat doctrina politică a curentului țărănist. A fost ales membru post-mortem al Academiei Române. În 1940 a fost asasinat de un comando legionar ca răspuns la pozițiile sale antifasciste.

¹⁹**Corneliu (Cornel) Coposu** (n. 20 mai 1914, Bobota, Comitatul Sălaj, România – d. 11 noiembrie 1995, București, România) a fost un politician român, liderul opoziției din România postcomunistă. Absolvent de drept și ziarist, om de încredere al liderului național-țărănist Iuliu Maniu, Coposu a fost membru al Partidului Național Țărănesc până la interzicerea acestuia în 1947, iar ulterior a fost deținut politic în condiții foarte aspre timp de 17 ani, în faza stalinistă a regimului comunist din România. După Revoluția din 1989 a reînțemeiat oficial PNȚ sub numele de Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat și a fost președinte al PNȚCD-ului între 1990 și 1995. În această calitate, a fondat Convenția Democrată Română, al cărei prim președinte a fost. Corneliu Coposu a fost ales senator în Parlamentul României în 1992.

²⁰**Aurel Leucuția** (n. 26 aprilie 1894, Călacea, județul Timiș - d. 1964), jurist, doctor în drept, om politic, fruntaș țărănist, ministru, militant al Unirii Transilvaniei cu România. Aurel Leucuția a urmat liceul de stat de la Budapesta și a devenit doctor în drept la Cluj. A fost secretar al Consiliului Național Român din Transilvania, vicepreședinte al organizației de Timiș-Torontal al Partidului Național Țărănesc și deputat între 1928 - 1930 și 1932-1933. Aurel Leucuția a ocupat portofoliul Ministerului Economiei Naționale în al doilea guvern prezidat de Constantin Sănătescu (4 noiembrie 1944 - 6 decembrie 1944) și același portofoliu în guvernul generalului Nicolae Rădescu (6 decembrie 1944 - 28 februarie 1945). La 18 iulie 1947, împreună cu demnitarii țărăniști, și-a văzut suspendată imunitatea parlamentară de către Comisia Legislativă a Parlamentului Român, în vederea arestării. A fost închis în mai multe locuri, printre care și la Închisoarea de la Sighetu Marmăției, unde a fost dus în anul 1954, însă a supraviețuit acelei perioade. Aurel Leucuția a decedat în 1964, la vârsta de 70 de ani, la scurt timp după eliberare.

²¹**Ilie Lazăr** (n. 12 decembrie 1895, Giulești, județul Maramureș – d. 6 noiembrie 1976, Cluj) a fost un jurist și om politic român, fruntaș al Partidului Național Țărănesc în perioada interbelică și garda de corp a lui Iuliu Maniu.

A luptat în Primul Război Mondial pentru eliberarea Cernăuțiului, apoi cu trupele de moldoveni a participat la eliberarea orașului Sighet. În timpul Austro-Ungariei a fost membru al Partidul Național Român din Ungaria și Transilvania. În 1928 a câștigat fotoliul de deputat din partea PNȚ.

²²**Ghiță Popp**, ortografiat și **Ghiță Pop** sau **Gheorghe Pop**, (n. 3 ianuarie 1883, Poiana Sărată, comitatul Trei Scaune, Regatul Ungariei – d. 25 octombrie 1967, București, RSR a fost un gazetar și om politic român. A fost colaborator al lui Nicolae Filipescu, apoi membru marcant al PNȚ. A îndeplinit funcțiile de subsecretar de stat la Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor (17 iunie 1930 - 17 aprilie 1931) în guvernele Iuliu Maniu (2) și George G. Mironescu (2). A fost ales în mai multe rânduri ca deputat național-țărănist în Parlamentul României. A fost unul dintre reprezentanții plenipotențari ai Guvernului

La 16 decembrie 1938, a fost înființat prin decret Frontul Renașterii Naționale, ca partid unic, singurul în drept de a desemna candidați în alegerile parlamentare, administrative și profesionale (bresle).

Iuliu Maniu, Ion Mihalache²³, dr. Nicolae Lupu, Mihai Popovici²⁴, Aurel Dobrescu²⁵ și Nicolae Georgescu-Tulcea²⁶ au refuzat să îmbrace uniforma obligatorie a partidului unic și au fost socotiți demisionați din

României și Înalțului Comandament Român, alături de Lucrețiu Pătrășcanu, generalul adjutant Dumitru Dămăceanu și principele Barbu A. Știrbey, care au semnat la Moscova în 12 septembrie 1944 Convenția de armistițiu între guvernul român și guvernele Uniunii Sovietice, Marii Britanii și Statele Unite ale Americii. A îndeplinit ulterior funcția de ministru al cultelor și artelor (4 noiembrie 1944 - 28 februarie 1945) în guvernele Constantin Sănătescu (2) și Nicolae Rădescu..

²³**Ion Mihalache** (n. 3 martie 1882, Topoloveni, Argeș, România – d. 5 februarie 1963, Râmnicu Sărat, regiunea Ploiești, România) a fost învățător, om politic, ministru în mai multe guverne, fondator și președinte al Partidului Țărănesc, vicepreședinte și apoi președinte (21 noiembrie 1933 - 23 noiembrie 1937) al Partidului Național-Țărănesc. După venirea la putere a comuniștilor, prin guvernul condus de Petru Groza, Ion Mihalache este arestat cu ocazia diversiunii cunoscute sub denumirea de „Înscenarea de la Tămădău”, punctul de plecare al unui proces intentat împotriva unor personalități marcante ale PNȚ. La 12 noiembrie 1947, în urma acestui proces, a fost condamnat la temniță grea pe viață, 10 ani de degradare civică, confiscarea averii și 50.000 de lei cheltuieli de judecată. Ion Mihalache a decedat în 5 februarie 1963, în închisoarea de la Râmnicu Sărat

²⁴**Mihai Popovici** a absolvit Liceul românesc din Brașov, după care a urmat cursuri la Universitatea din Budapesta și la Facultatea de Filosofie din Viena, unde a obținut și doctoratul în drept. La Adunarea Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918, Mihai Popovici este pentru prima oară ales într-o funcție de conducere publică în Marele Sfat Național și ca membru al Consiliului Dirigent al Transilvaniei la Departamentul Industriei și Comerțului. La alegerile din noiembrie 1919, Popovici este ales deputat în Parlamentul României întregite. În cabinetul Blocului Parlamentar ocupă portofoliile Ministerului Lucrărilor Publice și al Ministerului Finanțelor. Pe 10 octombrie 1926, când s-a înființat Partidul Național Țărănesc, Popovici a fost ales vicepreședinte, funcție pe care a deținut-o permanent. A făcut parte din toate guvernele țărăniste (8 guvernări), în special ca ministru al finanțelor, dar și al justiției, internelor și al lucrărilor publice. La scindarea PNȚ sub dictatura regală, între Alexandru Vaida-Vievdor și Iuliu Maniu, el s-a alăturat grupului manist, cu toate că era cumnat cu Vaida. După Al Doilea Război Mondial, este arestat în data de 21 august 1947, pentru "activitate intensă în Partidul Național Țărănesc", deși nu fusese unul dintre liderii acuzați în conspirația Afacerii Tămădău. Este eliberat la 5 iulie 1955, după șapte ani de închisoare. Moare pe 7 mai 1966, la vârsta de 87 de ani.

²⁵subsecretar de stat la Domenii

²⁶N. Georgescu-Tulcea s-a născut în comuna Parscov, din județul Buzău, la 13 martie 1886. Urmează, la Tulcea, cursurile actualului Colegiu dobrogean „Spiru-Haret” pe care le absolvă în anul școlar 1907-1908 și se înscrie apoi la Facultatea de Drept din București. N. Georgescu-Tulcea a fost ales în toate alegerile parlamentare ca deputat de Tulcea și, ca urmare, a fost proclamat senator de drept, de Curtea de Casație și Justiție, în 1939. Regimul comunist l-a arestat în 1947 și în 1952, fiind condamnat la doi ani închisoare administrativă. Este înmormântat în cimitirul „Eternitatea” din Tulcea.

demnitatea de *senator de drept*²⁷. Datorită caracterului totalitar al regimului, serviciile de informații și siguranță au monitorizat activitatea tuturor partidelor politice din România, deci și a PNȚ. Sinteza informativă din 31 ianuarie 1939 reflecta atitudinea critică față de regim a cadrelor de conducere ale partidului. Critica viza atât viața politică internă, cât și politica externă a României, care devenea tot mai izolată devenind obiect de dispută între grupul anglo-francez și cel germano-italian. Am păstrat limbajul epocii existent în acest document. De la un timp, cercurile național-țărăniști se arată cuprinse de o vie îngrijorare în ce privește situația țării. Leit-motivul ce revine mereu în conversațiile diverșilor fruntași este afirmațiunea că s-ar merge spre... catastrofă. În ce privește economia și finanțele, starea de lucruri ar fi gravă: balanța comercială ar tinde a deveni deficitară, după ce, în comparație cu anul trecut, a arătat o scădere continuă, ce se cifrează la miliarde; stocul de devize al Băncii Naționale ar fi aproape de epuizare, așa încât statul nu ar mai fi în măsură a face față angajamentelor din străinătate; moneda națională ar coborî vertiginous, mergând spre prăbușire, după cum ar indica-o creșterea continuă a lirei sterline, care a sărit peste 2100 lei, ca și a celorlalte devize, fenomen care dacă se explică, în altă parte, prin lichidarea averilor evreești, ar avea însă și alte explicații ținând cont de structura însăși a regimului, ca și de incompetența conducătorilor responsabili ai politicei noastre economico-financiare²⁸.

²⁷*Dictatura regală*, <http://www.corneliu-coposu.eu/articol/index.php/322-dictatura-regala/>

²⁸Este desigur o exagerare. Iată ce scria presa străină: „În afară de eventualitatea unui război, România este o țară cu stabilitate tot mai mare. De când M.S. Regele Carol al II-lea a introdus, acum un an, noul regim, domnul Mitiță Constantinescu, sub îndrumarea Suveranului său, a reușit prin negocieri abile cu țările străine, să transforme o balanță comercială nefavorabilă într-o balanță tot mai îmbunătățită. În martie 1938, când dl. Mitiță Constantinescu a venit în fruntea Ministerului Economiei Naționale, importul românesc întrecea exportul cu 229 milioane lei. Următoarele șase luni arată reușita eforturilor sale. Simplificarea prevederilor valutare, atât pentru producător cât și pentru exportator, a contribuit la această îmbunătățire. Astfel, după semnarea acordului anglo-român din septembrie 1938, guvernul român a lăsat liberă o cotă de 60 la sută din devizele încasate pentru tot felul de produse exportate, cu excepția produselor petrolifere. Industriașii români au putut avea în felul acesta devizele necesare pentru cumpărarea de materii prime din Anglia. Dl. Mitiță Constantinescu speră că va putea convinge pe importatorii britanici de produse petrolifere să cumpere mai mult din România, acordându-le anumite avantaje pentru această supra-cotă. Prin reorganizarea Camerelor de Comerț s-a stabilit o mai strânsă cooperare între guvernul român și producător. Societățile cooperatiste au luat un nou avânt. Banca Națională a acordat de curând acestor cooperative credite importante. Dl. Mitiță Constantinescu a reorganizat cu totul baza economică și industrială a vieții naționale. S-au făcut eforturi pentru lichidarea rezervei de grâu din 1938, s-a reorganizat industria de petrol și a gazelor industriale, exploatarea minieră a fost pusă pe baze noi, s-a întocmit un nou cod

Situația politică internă: nemulțumirea ar fi pătruns adânc în masele populare, lăsate cu totul la discuția unei administrații pe cât de neînțelegătoare pe atât de arbitrară și abuzivă; burghezia mică și mijlocie din orașe, greu lovită de scumpirea continuă a traiului și decepționată în ce privește revendicările naționaliste cu cari se obișnuise, propaganda șovino-antisemită a curentelor extremiste de dreapta și pe cari sperase să le vadă satisfăcute de actualul regim, ar fi, deasemeni, profund nemulțumită; Rămășițele fostei „Gârzi de Fier”, care ar număra încă multe zeci de mii (!?) de aderenți înverșunată continuă să lucreze subteran, alimentând o mentalitate anarhistă și dând din când în când la iveală acțiuni teroriste ca acela descoperite în iarna aceasta de autorități;- într'un cuvânt un observator atent ar descoperi o stare de spirit prerevoluționară, prevestitoare de furtuni, generalizată în toata țara, dar mai ales în Ardeal, unde vechea tradiție de mândrie și conștiință cetățenească și de atașament pentru libertățile publice - ar face insuportabilă starea de lucruri de astăzi.

În aceleași sumbre culori descriu aceste cercuri național-țărănești situația externă. În afară de împrejurarea că raporturile noastre diplomatice cu două mari puteri ca Germania și U.R.S.S., ar fi ca și inexistente - tratativele pentru trimiterea lui Vaida la Berlin și pentru numirea plenipotențiar al Reichului la București, ar fi ajuns la un punct mort - au plutit în nesiguranță și în ce privește relațiile noastre cu Franța și Anglia; mai pretutindeni în străinătate am avea o atmosferă defavorabilă și ca dovadă ar fi atacurile din presa oficioasă germană, ca și acela din alte mari cotidiane străine, cum ar fi atacul, ce n'acruțat nici pe Suveran, din însuși oficiosul englez „Times” (!!); puterile direct interesante în problemele Europei Centrale și a bazinului dunărean, ar urmări aranjamentele și soluțiunile, care deși ne-ar fi privi direct, să se facă nu numai fără consultarea și știrea noastră, dar, ceiace este încă mai grav, în dauna noastră.

Discursul rostit de Alex. Vaida Voevod²⁹ la banchetul „Curentului”,

industrial și comercial, s-au creat noi industrii, s-a reorganizat Ministerul Economiei Naționale, s-a sporit creditul în vederea scăderii prețurilor și au fost coordonate diferitele departamente economice”, nota revista economico-financiară „Business News and Financial Digest” din 13 februarie 1939. „Financial Times” din 16 ianuarie 1939 scria despre progresul agriculturii noastre din ultimii ani, explicându-l prin ajutorul dat populației rurale și introducerea sistemului primelor. Apud Cătălin Preda, *Presa străină lauda performanțele economice ale României sub Dictatura Regală. Constituția din 27 februarie 1938* <https://evenimentulistoric.ro/presa-straina-romania-regala.html>.

²⁹**Alexandru Vaida-Voevod** (n. 27 februarie 1872, Olpret (satul Bobâlna) - d. 19 martie 1950, Sibiu) om politic, medic, publicist, unul dintre liderii marcanți ai Partidului Național Român din Transilvania, apoi al Partidului Național Țărănesc. Unul dintre iluștrii politicieni ai perioadei interbelice, Vaida-Voevod a debutat ca un ferm susținător pentru drepturile naționale a românilor din Ardeal. După Marea Unire și fuziunea naționalilor cu

a produs o impresie extraordinară în toate cercurile național-țărăniște.

Miniștrii spun că s-ar fi convins și Vaida de ineficacitatea tacticii persuasiunii și că dela acțiunea protestară de azi, până la aceea a unei lupte deschise și directe, asemănător luptei ce duce Maniu, n-ar fi decât un pas.

Semnificativ pentru evoluționalitatea ideologică a național-țărăniștilor, de când la conducere este Maniu, precum și ca o indicație a stării de spirit ce caracterizează astăzi cadrele acestui partid, este faptul că printre alte acuzațiuni și critice formulate, în contra regimului în ființă, se aude tot mai des imputațiuni că s-ar guverna cu nesocotirea imperetivelor naționaliste ale vremii, că ar prevele spiritului iudeo-masonic al lui Călinescu – pe care presa evreiască din Apus l-ar gratula, din spirit de... confrerie, cu epitetul de „omul de oțel” – că oameni cu Ralea³⁰, Andrei³¹, Ghelmegeanu³², prizonierai gândirei marxisto-comuniste, nu pot

țărăniștii, s-a numărat printre liderii marcanți ai noului Partid Național-Țărănesc. În activitatea politică, Alexandru Vaida-Voevod a ocupat timp de trei mandate funcția de președinte al Consiliului de miniștri, remarcându-se și la conducerea Ministerului de Interne și a Ministerului de Externe. A sprijinit regimul autoritar al regelui Carol al II-lea, motiv pentru care i-a părăsit pe național-țărăniști și a întemeiat propriul partid. După instaurarea monarhiei autoritare a fost numit consilier regal, iar șeful statului l-a folosit pentru a-și justifica regimul, mizând pe credibilitatea unor politicieni cu experiență, care erau fideli monarhiei.

³⁰**Mihai Ralea** (născut în 1896, Huși – decedat în 1964, București) – psiholog, sociolog, filosof, estetician, eseist și om politic. Membru al Academiei Române, director al revistei *Viața Românească*. Profesor de psihologie la Universitatea din Iași în perioada 1923-1938, unde a predat cursuri de psihologie generală, psihologie socială, psihologie comparată, caracterologie și tipologie. Și-a făcut studiile liceale la Huși și a obținut licența în filosofie, litere și drept la Universitatea din Iași (1918). A plecat apoi pentru desăvârșirea studiilor la Paris unde a obținut titlul de Doctor în Litere. La revenirea în țară în anul 1923 este numit conferențiar de pedagogie socială și legislație școlară, națională și comparată la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din Iași. În 1926 este numit profesor de psihologie la aceeași facultate, iar în 1938 este transferat la Universitatea din București..

³¹**Petre Andrei** (n. 29 iunie 1891, Brăila – d. 4 octombrie 1940, Iași) a fost un savant, sociolog, filosof, profesor și om politic, membru post-mortem (1991) al Academiei Române. Voluntar în Primul Război Mondial, a fost profesor la Catedra de Sociologie a Universității din Iași, deputat din partea Partidului Național-Țărănesc, subsecretar de stat și apoi ministru în mai multe guverne din România interbelică.

³²**Ghelmegeanu, Mihail**. Om politic n. 25 iun. 1896, Craiova - m. 1984, București. Urmează Facultatea de Drept și de Litere la București. Doctor în drept la Paris (1922). A fost în Baroul Ilfov (1922). În 1926, în cadrul Cercului de Studii al Partidului Național-Țărănesc conduce secția politică, administrativă și constituțională; deputat al județului Ismail (1928); membru al Aripii de Centru a P.N.Ț. și, în cadrul Centrului de Studii al P.N.Ț. A fost subsecretar la Agricultură, în guvernul Alexandru Vaida-Voevod și la președenția Consiliului de Miniștri și Minorități. În guvernul Maniu, secretar de Stat la Agricultură (1932-1933); ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, în guvernele Miron Cristea, Armand Călinescu, Gheorghe Argeșeanu, Constantin Argetoianu (1938-1939).

prin structura lor sufletească năzui să fie exponenți ai ideii de renașterenațională.

Se spune că Armand Călinescu³³ și Iamandi³⁴ ar proiecta scoterea unei oficiose de seară, al regimului, pe care ar urma să-i redacteze o seamă de „sărindăriști” ca: Teodorescu-Braniște³⁵, Demostene Botez³⁶, etc. Omul de încredere prin care ar urma să se realizeze acest proiect ar fi un anume Calustian³⁷, un fel de eminență gris a presei regimului, răsfățatul lui Călinescu și proaspăt dar fabulos îmbogățit.

Membru fondator al Frontului Renașterii Naționale (1938); ministru de Interne (1939-1940). Este numit președinte al Comisiei române pentru aplicarea Convenției de armistițiu (1945-1946) și ales deputat în alegerile din noiembrie 1946; deputat în M.A.N. (1948). Profesor la Facultatea de Drept din București, până în 1953; cercetător la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române (1954-1964).

³³**Armand Călinescu** (n. 22 mai 1893, Pitești - d. 21 septembrie 1939, București), om politic, jurist, economist. S-a format ca om politic în cadrul Partidului Național Țărănesc, activitatea sa în funcții guvernamentale fiind îndreptată împotriva oricăror curente extremiste care amenințau ordinea în stat. S-a numărat printre susținătorii manevrelor politice practicate de regele Carol al II-lea pentru sporirea puterii personale. Conflictul cu Mișcarea Legionară i-a adus în cele din urmă sfârșitul tragic. A fost victima unui atentat, ale cărui mistere nu sunt elucidate nici până în zilele noastre.

³⁴**Victor Iamandi** 15 februarie 1891, satul Hodora, comuna Cotnari, județul Iași - d. 26 noiembrie 1940, Închisoarea Jilava. A absolvit Facultățile de Drept și Litere din Iași. Membru al PNL, a fost, în perioada interbelică: ministru secretar de stat (oct. 1934 – aug. 1936), ministru al Cultelor și Artelor (aug. 1936 – mar. 1937, nov. – dec. 1937), ministru al Educației Naționale (feb. – mar. 1938), ministru al Cultelor și Artelor (feb. – mar. 1938), ministru al Justiției (mar. 1938 – ian. 1939, feb. – mar. 1939, mar. – sept. 1939, 21 -28 sept. 1939, sept. – nov. 1939). A fost un susținător al regelui Carol al II-lea, căruia i-a devenit consilier începând cu 23 noiembrie 1939. În septembrie 1940, după abdicarea lui Carol al II-lea și preluarea puterii de către legionari, a fost înțemnițat în închisoarea de la Jilava din cauza măsurilor anti-legionare pe care le aprobase, sub Carol al II-lea, în calitate de Ministru al Justiției. Două luni mai târziu s-a numărat printre cei 64 de deținuți politici executați, la Jilava, de un grup de legionari în noaptea de 26/27 noiembrie 1940.

³⁵Scriitorul **Tudor Teodorescu-Braniște** s-a născut la 12 aprilie 1899, la Pitești. A absolvit Facultatea de Drept a Universității din București, luându-și licența în 1921. Practică pentru scurt timp avocatura, la Baroul de Ilfov, apoi se consacră în întregime vieții de jurnalist și de om politic. A debutat, sub pseudonimul Andrei Braniște, în 1915, la "Rampa" și a colaborat la publicații precum "Revista noastră", "Sclipiri", "Progresul", "Hiena", "Contemporanul", "Facla", "Mișcarea", "Muncitorul", "Cuvântul", "Parlamentul", "Opoziția", "Curentul", "Revista politică" ș.a. De asemenea, a fost redactor la "Aurora" și "Adevărul", a condus "Cuvântul liber" (1933-1936). A fost secretar al Editurii Cultura Națională (1922-1926), precum și deputat din partea Partidului Țărănesc (1926-1928). Tudor Teodorescu-Braniște a murit la 23 martie 1969, la București.

³⁶**Demostene Botez** (n. 29 iulie, 1893, satul Hulub, comuna Dângenii, județul Botoșani - d. 17 martie 1973, Iași) a fost un scriitor și publicist român, academician (membru corespondent din 1963) și avocat (licențiat în drept al Facultății din Iași).

³⁷Nu avem date.

Costache Lupu crede a ști că șefii partidului național-creștin al defunctului Goga, transformat în „Uniunea Conștiinței Naționale”, ar fi luat de asemeni poziție în contra regimului, pentru că cererea de înscriere colectivă în „Frontul Renașterii Naționale” le-ar fi fost respinsă.

Ei ar fi foarte îndârjiți de prigoana ce s’ar deslănțui în contră-l reprezinta bătrânul A.C. Cuza³⁸ secondat de fiul său și de o mare majoritatea de vechilor cadre cuziste, dar șigogiste, mai rezervat fiind doar Istrare Micescu³⁹, care ar frecventa „scara din dos a Palatului”.

După cum cred a ști unii fruntașinațioanalțărăniști – virusul legionar ar bântui încă printre cadrele tinere ale ofițerilor, dintre cari câțiva a fi fost executați sumar, dovediți fiind că activau în nuclee teroriste. Un astfel de nucleu, ar fi fost descoperit chiar la Sinaia. Această gravă stare de lucruri ar fi determinat pe Generalul Argeșeanu⁴⁰ să convoace, într-o consfătuire secretă, pe toțiofițerii superiori din Capitală, pentru a-i conjura să vegheze.

³⁸**Cuza, Alexandru Constantin**, fost profesor de economie politică la Universitatea din Iași, membru al Academiei Române (1936), om politic naționalist român, născut la 8 noiembrie 1857 în Iași, a murit la Sibiu în anul 1947. Alexandru Constantin Cuza, cunoscut sub numele de A.C. Cuza, s-a născut la 8 noiembrie 1857, la Iași. După susținerea bacalaureatului A.C. Cuza s-a înscris la Facultatea de Drept din Paris. În 1882 s-a transferat la Universitatea Veche din Bruxelles. Acolo obțineși un doctorat în științe politice și administrative, iar în anul 1886 dobândeșteși titlul de doctor în drept. Intră în cercul societății „Junimea” și la 1892-1895 se alege pentru prima dată deputat de Iași, când susține „naționalizareașcoalelor”. Profesor universitatea la 27 Ianuarie 1901. A.C. Cuza se implică alături de Constantin Pancu în Garda Conștiinței Naționale, probabil prima organizație de orientare național socialistă din țara noastră. Susțineși impune numerus clausus pentru evrei în învățământul românesc. Devine doctrinarul (și fondatorul naționalismuluicreștin românesc) și mentorul generației de la 1922 și educator în naționalism pentru Corneliu Zelea Codreanu, Ion Moțași alți lideri de mai târziu ai Mișcării Legionare. La 4 Martie 1923 înființează „Liga Apărării naționale Creștine” (L.A.N.C.), iar la 14 Iulie 1935 se contopește cu Partidul Național Agrar al lui O. Goga, dând partidului numele de „Național-Creștin.” Fost decan al Facultății de drept, în 1919, Ministru de Stat (28 Decembrie 1937 – 10 Februarie 1938).. În anul 1943 părăsește casa din Iași din cauza invaziei sovietice și se autoexilează a Sibiu. A murit în anul 1947 la Sibiu.

³⁹**Istrate Micescu** (n. 22 mai 1881, Ploiești – d. 22 mai 1951, penitenciarul Aiud) a fost un jurist, om politic și profesor universitar român, care a îndeplinit funcția de ministru al afacerilor străine (1937-1938).

⁴⁰**Gheorghe Argeșeanu** (n. 28 februarie 1883, Caracal - d. 26/27 noiembrie 1940, penitenciarul Jilava), general de armată, om politic, ministru al Apărării Naționale, președinte al Consiliului de Miniștri. S-a numărat printre susținătorii regimului monarhic autoritar instaurat de regele Carol al II-lea, iar după asasinarea primului ministru Armand Călinescu de către un comando legionar, a acceptat, din funcția de prim-ministru, misiunea ordonată de șeful satului de a coordona represaliile împotriva legionarilor. În decurs de numai câteva zile, în fiecare județ al țării au fost executați câte trei legionari, iar cadavrele lor au fost expuse în piața publică. Aceste fapte nu au rămas fără efect, iar când Mișcarea Legionară a fost adusă la putere de generalul Ion Antonescu, la penitenciarul Jilava au fost

De asemeni că Generalul Antonescu⁴¹ ar fi suspectat de intenții subversive, din care cauză ar domni oarecare neliniște printre Generalii partizani ai regimului ?!? Se comentează la național-țărăniști, „atmosfera de înmormântare” ce ar fi dominat la adunarea Consiliului Superior Național, de la Senat. Participanții se grupează pe... partidele din care au plecat „pentru a le reconstitui; Nici o coeziune, nici o credință nouă, nu se simțea; însăși membrii guvernului păreau stingherițiși atât de străini, încât se întrebau, unul pe altul, care e ordinea de azi a desbaterilor, ce va urma, ce rol trebuie să aibă dâșii acolo. Relatând o convorbire recentă cu Mihalache, un intim de al său povestește că acesta ar fi caracterizat drept „bluff”și „mascaradă” totală acea acțiune de purificare a vieții publice pe care o anunțase la început regimului, spunând că niciunul din foștii demnitari ce fuseseră puși sub inculpare pentru fraude șimalversațiuni, nu va fi judecat și condamnat. În ce privește problema externă, ar fi spus că dacă nu se găsește cât mai curând o ieșire din situația în care ne aflăm astăzi, riscăm sa ajungem în trei luni de zile colonie nemțească!?! Un apropiat al D-rului Lupu⁴² spunea că aceasta ar

executați peste 64 de înalți demnitari ai statului din perioada carlistă care au acționat împotriva Gârzii de Fier, printre care s-a numărat și generalul Gheorghe Argeșeanu.

⁴¹**Ion Antonescu** (n. 2 iunie1882, Pitești - d. 1 iunie1946, Jilava), general, apoi mareșal al Armatei Române, președinte al Consiliului de miniștri, „conducător” al statului. Ion Antonescu este una dintre cele mai controversate personalități din istoria României. A avut o ascensiune fulminantă în ierarhia militară, ajungând șef al Statului Major General, apoi ministru al Apărării Naționale. În timpul regimului carlist intră în dizgrația regelui. Reapare pe scena publică în contextul creat de pierderile teritoriale din vara anului 1940, numit președinte al Consiliului de Miniștriși învestit cu puteri depline. După abdicarea regelui Carol al II-lea, preia efectiv conducerea statului și formează un guvern alături de Mișcarea Legionară, alăturând România Puterilor Axei. După îndepărtarea legionarilor, Antonescu instaurează un regim autoritar, iar la 22 iunie1941 România participa alături de Germania la invadarea Uniunii Sovietice, cu scopul de a elibera Basarabia și nordul Bucovinei. Odată cu schimbarea cursului războiului în favoarea Aliatilor, situația României a devenit dramatică, existând posibilitatea ocupației sovietice. Negocierile paralele pentru ieșirea din război demarate pe de o parte pe cale oficială, de guvern, și pe cale neoficială, de regele Mihai șiopozitie, nu au adus nici un rezultat concret. Antonescu nu a dorit să încheie un armistițiu defavorabil pentru țara noastră, ceea ce ar fi însemnat capitularea necondiționată. Regele Mihai, temându-se de o catastrofă națională l-a demis și arestat printr-o lovitură de palat. Antonescu a fost judecat în perioada guvernului comunist, fiind acuzat că în timpul războiului a ordonat asasinarea și deportarea în Transnistria a zeci de mii de evrei. A fost condamnat la moarte pentru crime de război și executat la 1 iunie1946.

⁴²**Nicolae Lupu** (n. 4 noiembrie1876 – d. 1947) a fost un politician român, de profesie medic, activ în Partidul Țărănesc, apoi membru în conducerea Partidului Național-Țărănesc. S-a separat de PNT în două rânduri, constituind mai întâi în 1927 o aripă dizidentă de stânga, iar apoi în 1946Partidul Țărănesc Democrat, formațiune care s-a coalizat cu PCR. În contextul creșterii influenței comuniștilor doctorul Lupu s-a lansat într-o campanie de critici la adresa lui Iuliu Maniu. Lupu i-a cerut președintelui țărănist să se

fi informat despre existența unei foarte curând, s'ar fi produs revolta unui regiment, care a fost reprimată cu sute de morți. „Germanii nu vor putea face războiul în primăvară” ar fi spus D-rul Lupu.

Aceiași stare de spirit ar caracteriza și opinia publică din Italia, unde simpatiile și nădejtile se îndreptată către Prințul Moștenitor⁴³. După unii, Berlinul ar considera cu mult interes persoana lui Nae Ionescu⁴⁴. Mai mult chiar: o apropiere de Germania nu s-ar putea face decât și cu contribuția acestui doctor lipsit de fantezie !

După o versiune național-țărănistă, Tilea⁴⁵ a primit numirea sa la Londra fără prea mult entuziasm deoarece își dă seama cât de grea ar fi situația noastră externă. „Balul țărănist” ce urmează a avea loc la 12 Februarie în sala „Cercului Militar”, va fi-se susține – ocazie pentru o numărătoare și o demonstrație național-țărănistă.

Deocamdată Costache Lupu, prof. Gh. K. Constantinescu⁴⁶, D-rul Stănuțescu⁴⁷ și alți „conducători” ai „organizației” Capitalei, au mult de lucru cu plasarea biletelor.

retragă de la conducerea partidului și să-i lase lui locul, pentru a reorienta partidul spre stânga. Maniu nu a fost de acord, ceea ce a determinat ruperea grupării Lupu.

⁴³Umberto s-a născut la Racconigi, în Piemont, Italia. A fost al treilea copil și singurul fiu al regelui Victor Emanuel al III-lea al Italiei și a Prințesei Elena de Muntenegru. A fost ultimul rege al Italiei și a domnit cu puțin peste o lună de la 9 mai 1946 la 12 iunie 1946. La naștere a primit titlul de Prinț de Piemont, titlu pe care l-a deținut până la ascensiunea sa pe tron.

⁴⁴**Nae Ionescu** (1890–1940), profesor de logică și de metafizică la Universitatea din București, unul dintre cei mai renumiți publiciști ai perioadei interbelice și ideolog al unei mișcări de dreapta, A făcut studii filozofice la București, pe care le-a continuat cu o specializare în Germania, încheiată printr-un doctorat susținut la Munchen în 1919. A fost asistent al profesorului C. Radulescu-Motru, apoi conferențiar la Catedra de logica și metafizică a Universității din București. A predat cursuri de logica, istorie a logicii, metafizică, filozofie a religiei. A condus *Cuvântul* (1926–1934, 1938), a colaborat la *Noua Revistă Română*, *Studii filosofice*, *Revista de filosofie*, *Cuvântul studențesc*, *Predania*, *Vestitorii*, *Buna-Vestire*, *Est-Vest* etc. Din bogata publicistică a lui Nae Ionescu, Mircea Eliade a realizat în 1937 culegerea *Roza vanturilor*.

⁴⁵**Viorel-Virgil Tilea** (n. 6 aprilie 1896, Sibiu, Austro-Ungaria – d. 20 septembrie 1972, Londra, Anglia, Regatul Unit) a fost un politician și diplomat român. A fost ministrul României la Londra în perioada 1938 - 1940. În septembrie 1940 Tilea a fost rechemat în țară, dar a refuzat și a solicitat azil politic în Anglia. A fost un apropiat al regimului regelui Carol al II-lea și susținător în exil al monarhiei române. A fost Commander of the Most Excellent Order of the British Empire (CBE). La Londra fondează Mișcarea Română Liberă. A fost președintele Organizației Tineretului Național Țărănesc, „Chemarea”. Viorel Tilea a făcut parte din Liga Românilor Liberi în anii 1950.

⁴⁶Gh. K. Constantinescu – S-a născut în orașul Brăila, la 24 aprilie 1888. În 1907, a absolvit Liceul „N. Bălcescu” din Brăila. În toamna aceluiași an, a intrat ca bursier la Școala Superioară de Medicină Veterinară din București, pe care a absolvit-o în anul 1913. După

La național-țărăniști – desigur din calculi de politică internă – se observa tendința de a înfățișa sub o lumină tot mai simpatcă tema „necesității” unei înțelegeri cu Germania hitleristă. Unii vorbesc despre o apropiată călătorie informativă, la Berlin, a lui Madgearu... Un intim al lui Mihalache crede ca acesta s’ar fi integrat noului regim dacă ar fi fost chemat „pe poarta din față a Palatului în văzul și auzul întregii țări” , iar nu cum s’a făcut, căutându-se diminuarea lui. Dealtfel, el ar fi spus emisarului trimis de Suveran, înainte de Sărbători, ca nici M.S. Regele nu ar fi avut de câștigat dacă el primea să se angajeze în forma aceea fiindcă ar fi fost și el la fel de înfierat de țară ca și ceilalți ; - „ori – ar fi spus Mihalache – sunt destule cadavre politice în viața publică a țării, ca să mai fi fost nevoie de încă unul.” Vorbindu-se într’un cerc de avocați național-țărăniști, despre recenta noua modificare a legii avocaților publici, s’aobservant ca Ministerul Justiției nu s’a dat în lături de a veni cu modificari al căror caracter intuit persoane era evident, două luni deabia după aceea vechea lege fusese înlocuită și deci se compromite astfel prestigiul incompatibilității, cu care se venise în legea nouă.

Ar fi vorba ca în locul lui Victor Jinga, secretarul general al „Tineretului Național – Țărănesc de până în momentul când a aderat cu „entuziasm și zel neofit” la „F.R.N.”, – să fie numit Pavel Pavel⁴⁸ .

După I.C. Petrescu⁴⁹, Victor Jinga⁵⁰ e al doilea șef al „T.N.T “ care „trădează” partidul .

susținerea tezei, a fost numit Șef de lucrări la catedra de Anatomie, unde a funcționat până în noiembrie 1914, când a plecat pentru un stagiul de practică la Bazargic. Aici l-a găsit războiul din 1916-1918, în timpul căruia a fost mobilizat ca șef al serviciului veterinar la Divizia 14. În februarie 1920, a fost trimis în Germania, cu bursă, pentru specializare în zootehnie. În urma susținerii tezei, a obținut titlul de Doctor în Medicina Veterinară cu distincție, al Universității din Berlin. Revenit în țară, a fost numit Profesor la catedra de Zootehnie a Facultății de Medicină Veterinară din București, în urma concursului susținut în anul 1923. Institutul Național Zootehnic (INZ), ctitoria sa principală, a fost construit în perioada 1926-1930 și a funcționat ulterior după planurile elaborate de Gh.K. Constantinescu. A decedat la 18 iulie 1950. .

⁴⁷ Nu avem date.

⁴⁸Fost diplomat în Marea Britanie.

⁴⁹**I. C. Petrescu** (n. 26 ianuarie 1892, Rădești, judetul Argeș – d. 15 martie 1967, București) a fost învățător, profesor universitar și înalt funcționar român. S-a distins ca un teoretician și un înflăcărat promotor al „școlii active” fiind considerat unul dintre cei mai însemnați^l reprezentanți ai școlii românești interbelice. A fost subsecretar de Stat al Ministerului Culturii și Cultelor (4 decembrie 1941- 23 august 1944). A murit în anul 1967 la București.

⁵⁰**Victor Jinga** (n. 17 februarie/2 martie 1901, Săcele - d. 1 iulie 1990). S-a născut la 17 februarie (stil vechi) în Satulung – Săcelele Brașovului. A urmat universitatea la Institutul de științe economice din Veneția (1925). Tot aici obține doctoratul în științe economice și financiare. Pentru a-și completa studiile a mai studiat în Franța (Grenoble), Elveția

***SSI WATCHES THE ROMANIAN POLITICAL PARTIES:
INFORMATION SYNTHESIS JANUARY 31 1939.
AMONG THE INNER CIRCLES OF THE PEASANTS PARTY***
-abstract-

Keywords: Romania, SSI, Great Britain, World War II, PNT

On February 10, 1938, King Carol II dismissed the government led by Octavian Goga and established in Romania a regime of royal dictatorship, which lasted until his abdication in September 1940.

Taking note of the establishment of the authoritarian regime, Iuliu Maniu wanted to specify that the parties „are not an artificial product of humanlife, but the stage of a national, economic and social evolution. They are not created by law, and therefore cannot be abolished by law.

Therefore, from this moment, the activity of PNT was carried out within limited limits, in order not to be subjected to repression.

Due to the totalitarian nature of the regime, the intelligence and security services monitored the activity of all political parties in Romania, and therefore of the PNT.

The document we present to you below is an informative synthesis that presents the mood in the national peasant environments in Romania. The briefing of January 31, 1939, reflected the critical attitude of the party's leadership towards the regime.

The criticism targeted both the internal political life and the foreign policy of Romania, which became more and more isolated, becoming the object of dispute between the Anglo-French and the German-Italian group. We have preserved the language of the time existing in this document

(Geneva) și Austria (Graz). În 1935 a fost titularizat la catedra de economie politică a universității din Cluj și a ținut cursuri precum. După cedarea Ardealului de Nord s-a refugiat, împreună cu Academia din Cluj la Brașov și a preluat postul de rector al instituției (1942 - 1945). A funcționat în învățământ până în 1947, când a fost înlăturat pe criterii politice, cum au fost înlăturați marea parte a profesorilor de elită din centrele universitare. între 1949 - 1963 a fost înțemnițat în închisorile comuniste, a fost pus la muncile de jos, trimis pe șantierul de la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Abia în anul 1963, cursul vieții sale a revenit oarecum la normal. A fost angajat de Institutul de cercetări economice al Academiei Române și a putut să-și reia activitatea științifică. A decedat la 1 iulie 1990.

